

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

§. 2. Thomistarum sententia euertitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

haberem imperium efficacit contritionis, hoc imperium determinaret ad contritionem, neque in illam influeret; ita Ripalda libro tertio de ente supernaturali, disputatione sexagesima septima, sectione tertia, numero sexto. Recte explicatur hæc doctrina exemplo intentionis, quæ determinat ad amorem mediorum, quæ non supponuntur non verò ad amanda illa, quæ independenter ab intentione existentiam habent, unde qui intendit equester ire Matritum, si iam supponatur habere equum non tenetur equum quærere, nec illius acquisitionem, seu possessionem eligere ad iter agendum. Ex quo videtur inferri influxum actus efficaciter imperantis non consistere in similitudine illius cum actu imperato.

- 3 Dicam in quo consistat influxus actus imperantis efficacis & inefficacis, qui actum imperatum respicit tanquam obiectum, quod reflexè amatur; aliud enim imperium, quod defendit Ripalda disput. 66. section. 3. num. 14. sine hac reflexione per amorem directum obiecti externi, ad quod potest conducere alius actus voluntatis, verbigratia, actus amoris Dei, qui immediatè moueat ad implementationem legis propter motuum alicuius specialis virtutis, dicam influere per modum intentionis efficacis respectu finis mediæ electione; influxum verò intentionis in electionem, medium electum & executionem finis explicabo Controuerf. 11. Punct. 6.

S. II.

Thomistarum sententia euertitur.

- 4 Nonnulli Thomistæ quos refert Lorca, l. 2. q. 114 inter quos Zumel l. 2. q. 114. art. 4. disp. 2. in append. conclus. 3. docent actum imperantem impingere nescio quem modum superadditum actui imperato, ratione cuius constituitur dependens ab imperante & imperatus dicitur.

- 5 Hanc opinionem iure optimo reliquunt omnes nostri Auctores, tanquam destitutam omni fundamento, & manifestè rationi oppositam, quod sic probant: absque illo modo superaddito rectè intelligitur actus imperatus procedens ab actu imperante: ergo absque fundamento talis modus physicus constituitur. Secundò, quia intelligi nequit quid sit modus ille, quo actus imperatus constituitur in ratione imperati, non enim potest esse supernaturalis, quia sæpe actus naturalis imperat actum supernaturalem, & ratio imperij procedit ab actu naturali, nulla verò entitas naturalis potest quid supernaturale producere; Deinde non potest esse naturalis, quia sæpe procedit imperium ab actu supernaturali, & ordinatur ad finem supernaturelem; ergo debet esse supernaturalis. Neque potest esse relatio transcendentalis inhærens actui, quia omnis relatio transcendentalis non respicit terminum vt purè terminum, sed aliquam denominationem illi tribuit, & aliquid circa illud præstat, nihilque potest præstare actui talis modus circa obiectum, nisi illud appetendo: quod si hoc præstet, illa ratio imperij formaliter erit actus voluntatis: non est autem intelligibilis affectus voluntatis affectui inhærens.

- 6 His rationibus sententiam Thomistarum impugnat Ripalda disp. 60. citata sectione, quibus ego minime acquiesco, & si fortior mihi alia non esset, illam amplecterer, vt rem ex difficilioribus totius Philosophiæ clarè explicarem. Rationes adductas expendam, & propriam dabo. Ad primam dicent Thomistæ maximo fundamento, & summa necessitate assignari hunc modum, quia sine illo non potest solui præsens difficultas, neque aliquid assignari per quod constituitur actus imperatus ab imperante procedens. Frigidum autem erit argumentum, quo tu probes inuenisse modum alium constitutum imperij passiu in actu imperato: quicunque enim excogitatur non sine difficultate defenditur, tantum abest vt efficaciter possit conuinci, talem modum esse sufficientem, & aptiorem ad imperium defendendum modo illo superaddito à Thomistis inuenio.

- 7 Minus vrget secunda ratio, qua modus hic reiicitur, quia illius natura non cognoscitur, & non potest esse naturalis, neque supernaturalis propter rationes suprà adductas. Respondeo pro Thomistis, modum illum actui imperato adiunctum fore naturalem, si procedat ab actu imperante naturali, neque inconueniens esse modum naturalem constituere actum supernaturalem formaliter imper-

atum: si inconueniens non est actum supernaturalem imperari actu naturali, in opinione Ripaldæ, præcipuum cum ipsa admittat habitum naturalem reddere potentiam facilem ad actus supernaturales, ad quos naturalis habitus ab actibus naturaliter productis effectiue concurrunt. Thomistæ verò negantes actum supernaturalem posse imperari actu naturali rectè defendunt imperium formale actus supernaturalis esse supernaturale, quia semper ab actu supernaturali procedit. Si constituitur actus imperans, & imperatus supernaturalis, facile poterit defendi modum illum superadditum imperij esse supernaturalem. Vltimò si actus imperans sit supernaturalis, & imperatus naturalis dici poterit modum imperij esse naturalem, qui ordinatur ad constituendum imperatum naturalem actum, neque inconueniens fuisse productum ab actu supernaturali: sæpe enim reperit Ripalda entitatem supernaturalem posse entitatem naturalem producere sicut in sua opinione contingit in actibus supernaturalibus, qui intendunt naturalem habitum productum ab actibus naturalibus respicientibus idem formale obiectum. Ex his constat modum illum respicientem actum imperatum quem infirmat, vel imperantem à quo procedit, posse esse naturalem, si tamen respicit vtrumque actum, tam imperatum, quam imperantem supernaturalem, optimè poterit illi supernaturalitas competere. Vltimò, quod adducitur in relatione transcendentali, doctrina iam tradita, alia non indiget solutione, quia modus ille iuxta dicta immediatè respicit actum, quem constituit imperatum, & medio hoc, & non alio modo obiectum, sicut præsentia cognitionis, respicit ipsam cognitionem, quam præsentem constituit, & non obiectum, nisi remotè, quia respicit cognitionem respicientem obiectum.

Efficacius contra hunc modum superadditum arguo. 8 Modus iste est superadditus actui imperato: ergo supponit substantiam actus imperati tanquam subiectum, ergo supponit illam iam productam à suis causis. Antecedens est aduersariorum conclusio, prior consequentia vix ab ea adhuc formaliter differt, & ex ipsis terminis patet, posterior vndequeque est firmissima, quia quidquid supponitur existens, debet supponi dependens à suis causis, & procedens ab illis si non sit ens increatum, cum ad existentiam rei necessariò supponatur actio, medià quā à suis causis recipit esse. His factis illationibus procedit argumentum; modus ille supponit subiectum iam productum & dependens à suis causis, ergo non potest illud constituere dependens ab illis. Probo consequentiam, dependentia actus imperati à suis causis est prior illo modo: ergo non potest esse illo posterior, & ab illis dependere.

Dices modum illum supponere actum dependentem ab aliis causis, à quibus illum non constituit dependentem, non tamen illum supponere dependentem ab actu imperante, ac proinde posse ab hoc illum dependentem constituere. Contra: actus imperans per se & immediatè non influit imperatum, sed imperat aliis principiis, vt influant in illum, & quia reliqua principia ab imperante determinata in illum influunt, dicitur actus imperatus ab imperante dependere: ergo modus ille, qui non potest constituere actum imperantem dependentem ab aliis principiis, non poterit eum ab actu imperante dependentem constituere: sed sic est quod modus ille supponit actum imperatum dependentem ab aliis principiis, vt probaui, ergo non potest esse ratio vt ab illis dependeat, ergo neque vt ab imperante, quia ab hoc non nisi mediis illis dependet.

Non restat aliud latibulum præter illud Thomistis satis notum, de diuerso causarum genere, in quibus affirmant rem posse esse priorem & posteriorem, quod præclusi in Physica, illud tamen libens modò Thomistis aperio, quos intra illud insequor. Actus imperatus supponitur in genere causæ materialis ad hunc modum à Thomistis inuentum: ergo etiam si ex vi illius, quod supponitur ad hunc modum non supponatur actus ille dependens à causa efficiente (quod nunquam concipere valeo) saltem in illo priori supponitur actus determinatus, vt in alio signo efficienter dependeat, quia implicat esse in hoc signo in genere causæ materialis, quin saltem in alio sit dependens in genere causæ efficientis: ergo antequam existat modus ille ex vi entitatis actus quatenus suppositus in genere causæ materialis intelligitur determinatus, vt existat, & vt dependeat saltem in alio signo: ergo non poterit imperium illud

illud determinare, ut existat, & ut dependeat, vel saltem eodem modo existeret, & dependeret, siue modus ille illi adueniat, siue non adueniat, ergo nunquam ita erit actus imperatus ex vi imperantis, ut hoc deficiente ille deficeret.

§. III.

Recentes nostra Societatis impugnantur.

10 **R**ecentiores ex nostris apud Ripald. suprà, cum nihil inuenirent, quo posset actus imperatus constitui in actu secundo ab imperante dependens, neque aliquid superadditum auderent actui imperato concedere, ad actiones recurrerunt, asseruntque actum constitui imperatum ex vi huius actionis, mediâ quâ non procederet ab efficiente, si imperatus non esset, sed mediâ aliâ, quâ à nullo posset imperari, quia hoc quod est imperari, & non imperari intrinsecum est actionibus, & illis comperens per suasmet entitates.

11 Nouum non est in similibus angustiis, cum nullus effectus neque accidens superadditum posset inueniri ad formalitatem constituendam, solamen ab actionibus petere: sic P. Lugo grauissimâ si qua est in rephilosophica difficultate oppressus durationis assignanda, eidem entitati potenti in diuerso tempore durare ad actiones configit. de Incarnatione disp. 19. sect. 1. n. 20. ubi dixit rem habere hanc durationem esse per hanc actionem à suo efficiente dependere. P. Herice disp. 17. c. 2. n. 30. ut assignaret aliquid speciale in gratia destruentem peccatum veniale, diuersam actionem constituit, quâ producit gratia intra sacramentum destruens veniale peccatum ab actione, quâ extra sacramentum gratia producit, & cum veniali componitur. Eodem modo ibidem disp. 19. diuersa connotata dedit decretis, quibus Deus ex diuerso motu eundem effectum producebat petita ex diuersitate actionum. Et noster Arrubal tom. 1. p. disp. 38. c. 4. & 5. hac diuersa connotata constituit ex diuersitate actionum, quàm ex diuerso fine operantis venatur.

12 Hanc diuersitatem actionum, quam prædicti Recentiores ex relatis Magistris desumere potuerunt multis reiciunt. In primis eodem modo possent prædicti Recentiores constituere actus per suasmet entitates imperatos, ac constituerent actiones; sicut enim ipsi asserunt hanc actionem non posse non esse imperatam, & aliam fore, & non istam si in voluntate non præcessisset imperium, cur non dicent hunc actum per se ipsum esse imperatum, & alium fore, & non istum, si voluntas actum imperij non eliciuisset eadem enim de actione, & de ipso actu est difficultas, sicut enim non possumus experientiâ conuincere hanc eandem numero actionem posse imperari, & non imperari, sic non poterimus eadem id de actu demonstrare. Rationes autem quibus diuersitas actionum posset impugnari, & propugnari, eadem actibus valent applicari. Adde in opinione maioris partis Philosophorum actum veniale in suo conceptu essentiali dicere actionem, ac proinde non posse dari diuersam actionem sine actus diuersitate.

13 Secundò, eandem opinionem impugno. Actus imperans per se & immediate non influit physicè in actum imperatum, sed determinat seu inuitat alia principia ut illi producant, ergo non diuersificat actionem. Probo consequentiam: quidquid principia faciunt determinata ab hoc principio, possunt immediate à se ipsis determinata facere, sicut possum ego eandem actionem exercere determinatus ab alio agente extrinseco, vel à me ipso liberè talem actionem intendente, ergo possunt principia producentia actum imperatum determinata ab imperante eundem actum producere, actu imperante non præcedenti, sed à se ipsis determinata, vel à Deo prædefiniende actionem, quam principia libera adiuta imperio, vel illo destituta possent elicere.

14 Actionitas omnes trahit vmbra negationum insequitur, quæ illos sæpe modò vexauit, & eodem rerum non esse illorum rationem confodit, & illorum sententiam ad mille non esse reduxit, sic idem argumentum in hac materia institui, quod quàm plures Theologi contra Arrubalem & Herice relatos validissimè tradunt. Omissio actus potest esse libera absq. vilo imperio, & potest ab imperio procedere, possum enim ego fortè omittere determinatus actu voluntatis, quo dicam, volo omittere actum voluntatis tendentem in futurum propter Deum summè bonum, & possum omittere eundem actum internum furti absque hoc actu imperij reflexo. In quo casu omissio procedit ab im-

Francisc. de Omeda Philosoph. Tom. II.

perio, in altero erit independens ab illo, in utroque est eadem negatio actionis, quia est negatio totius actus tendentis in futurum, & nulla reperitur actio positiua: ergo omissio quæ potest esse independens ab imperio constituitur dependens absque noua actione, ergo non est necessaria noua actio, ut idem actus, qui erat independens ab imperio, constituitur dependens.

15 Dices non esse necessariam hanc actionem in negatione, in qua non potest noua excogitari actio, secus in actu positiuo, qui verè per actionem dependet & per diuersas dependere potest. Contrà, in omissione respectu cuius non potest dari noua actio, non requiritur hæc, ut constituitur dependens ab imperio: ergo in actu positiuo, in quo possibilis est actio non requiritur, sic enim arguo: eadem omissio omnino intrinsecè inuariata potest imperari, & non imperari: ergo eadem actio intrinsecè inuariata poterit imperari, & non imperari. Rursus omnes tenentur assignare in omissione per quod constituitur dependens ab imperio siue vlla actionis variatione: ergo modus ille omissioni assignatus, in quo illius dependentia ab imperio consistit, poterit esse communis actui positiuo, cuius dependentia ab imperante per eundem modum poterit explicari.

§. IV.

Ripalda sententia exponitur, illiusque fundamenta soluntur.

16 **P**ater Martinez de Ripalda dictâ disp. 67. sect. 3. asserit actum imperatum procedere ab imperante, non esse aliud, quàm mouente imperante fieri imperatum, & voluntate non elicitur, nisi imperans rapuisset. Quare tria importat hic influxus: existentiam actus imperantis in actu primo mouentis; existentiam actus imperati, seu potentis imperari; & veritatem conditionatam, quæ verum est dicere, si non esset actus imperans non esset imperatus. Vnde si sunt duo imperia respectu eiusdem actus imperati, illud imperans influit in imperatum, respectu cuius verum fit dicere, si non esset hoc imperans hic & nunc, neque aliud supplens vices illius, non esset actus imperatus: exempli gratiâ, est actus imperij quo ego dico, volo elicere amorè propter propriam iustificationem, hunc comitatur alius actus imperij, quo ego dico volo elicere actum amoris Dei propter adimplendum præceptum, de dilectione Dei, elicio de facto dilectionem. Si verum fit dicere, secluso imperio respiciente adimpletionem legis, existeret actus amoris, non existeret si simul remoueretur imperiū respiciens propriam iustificationem, certum est hoc imperium iustificationem respiciens influere adequatè in actum amoris, rursus si verum fit, si deficeret quilibet horum actuum imperantium, dummodò permaneret alter, esset actus imperatus, non futurus si vterque deficeret, tunc diceretur vtrique imperium adequatè influere in imperatum, tandem si ex defectu cuiuslibet actus imperantis, etiam si alter permaneret, non esset futurus actus imperatus, qui est modò, tunc nullum imperium adequatè influeret in imperatum, sed ab utroque adequatè actus imperatus adequatè dependeret, & à quolibet inaduatè. Quando actus imperans vnicus est, facilius cognoscitur influxus, si enim verum fit dicere, si imperans non esset, non esset actus imperatus, in imperatum influit, si autem verè dicatur, etiam si non esset actus imperans hic & nunc esset imperatus, imperans in imperatum non influit.

17 Ex his deducit Ripalda processionem quasi passiuam actus imperati, dicere in recto ipsum actum imperatum, & in obliquo actum imperantem, & veritatem conditionatam suprà explicatam. Eodem modo explicat Ripalda influxum cognitionis, & affectus, seu motus præuenientis libertatem in actum liberum. Sed notat doctrina suprà traditâ tantum explicari influxum actualem actus voluntatis à cogitatione, & affectu non per se, & essentialiter requisitis ad elicentiam actus, quia in his quæ per se requiruntur semper necessaria veritas conditionata, si talis affectus, seu talis cogitatio non existunt, non daretur actus voluntatis. Vnde ex hac veritate non possumus deducere influxum in actum, sed totus in his desumendus ex ipsa entitate necessaria ad actum, & ex veritate conditionata, quæ verum est voluntatem his positis esse consenturam: neque inspicienda est alia veritas, videlicet, si hæc non poneretur non esset consensus, quia hæc necessaria & communis cogitationi, & actui influxuro, & non influxuro.

M 2

Quare,